

O financovaní cirkví sa bude zatiaľ rokovať na úrovni expertnej skupiny

O financovaní cirkví sa bude zatiaľ rokovať na úrovni expertnej skupiny. Taký je výsledok prvého stretnutia z iniciatívy ministra kultúry Daniela Krajcera. Chce tým naplniť vládny zámer otvorenia verejnej diskusie na tému cirkevného financovania. Téma sa venuje Jaroslav Barborák.

Výsledkom diskusie diskusia. Zatiaľ na pôde neverejnej expertnej skupiny. Tak vyzerá oficiálny začiatok dlho avizovaného otvárania verejnej diskusie o financovaní cirkví. Do vládneho programu ho presadila SaS. Cirkvi však nechcú rokovať na úrovni politickej, ale expertnej. Aspoň v prvom kroku.

Miloš Klátik, generálny biskup evanjelickej cirkvi Augsburgského vyznania: „Vôbec sa nebránime tej diskusii na úrovni odborných skupín, pracovných skupín, pretože to nie je téma politická, ale je to téma odborná.“

Redaktor: „Katolíci už jednu expertnú skupinu na modely financovania majú. A to už niekoľko rokov. Diskusii sa nebránia. Už teraz však avizujú, že majú jasno v tom, čo nechcú. Model financovania prostredníctvom cirkevnej dane.“

Stanislav Zvolenský, predseda Konferencie biskupov Slovenska: „Pre katolícku cirkev je neúčinný, alebo neprijateľný model tzv. povinnej cirkevnej dane, že by totiž z jednoduchého prihlásenia sa za člena katolickej cirkvi pri sčítaní ľudu malo pre tú jednotlivú osobu vyplývať povinnosť platiť cirkevnú daň.“

Redaktor: „Vznik expertnej skupiny vítajú malé cirkvi a náboženské spoločnosti. V prípadnej finančnej odluke od štátu totiž vidia existenčné problémy.“

Pavol Traubner, Ústredný zväz židovských obcí: „Kvitujem, že vznikne expertná skupina, do ktorej pravdepodobne vstúpime aj my a kde budeme riešiť problém financovania cirkví, pretože vieme, že malé cirkvi by asi mali veľké problémy pri prežití, keby boli odlúčené od štátnej pomoci.“

Redaktor: „Zo štátneho rozpočtu ide podľa súčasných pravidiel ročne na cirkvi okolo 37 miliónov eur. Peniaze sú určené na prevádzku ústredí a platy duchovných 18 registrovaných cirkví. Takáto suma je zatiaľ naplánovaná do roku 2013. Expertná skupina má o svojej práci informovať raz do roka. Podľa ministra kultúry je dôležité, aby sa optimálne riešenie hľadalo s tými, ktorých sa to dotýka.“

Daniel Krajcer, minister kultúry: „Z pohľadu vlády je neodmysliteľné, aby hlavným partnerom pri takejto diskusii bola práve cirkev, resp. cirkvi a náboženské spoločnosti. Len v spoločnom dialógu je totiž možné diskutovať a najmä hľadať riešenia.“

Rádio Slovensko, 26.2.2011

Pápežov odpor

Pápež Benedikt XVI. opäť vyjadril svoj zásadný odpor voči interrupciám. Na zasadaní Pontifikálnej akadémie pre život v Ríme vyhlásil, že „interrupcia nevyrieši žiaden problém“. „Zabíja to však dieťa, ničí ženu a ťaží svedomie otca a často ničí život rodiny,“ povedal. Najvyšší predstaviteľ katolíckej cirkvi apeloval na svedomie všetkých, čo zvažujú takýto krok, a uviedol, že celá spoločnosť by sa mala postaviť za ochranu života. **Šport, 28.2.2011**

Kuba prepustí väzňov

Kubánsky režim oslobodí osem politických väzňov. Oznámila to tamojšia katolícka cirkev, ktorá vyjednáva s vládou o ich prepustení. (čtk), Pravda 28.2.2011

Cirkvi patrí asi tretina krajiny

Pozemky. Miliónovú farmu, ktorú katolícka cirkev vysúdila, nepredajú.

Cirkvám patrí asi tretina Slovenska. V uplynulých šiestich rokoch získali podľa informácií od Slovenského pozemkového fondu pozemky s rozlohou vyše 13-tisíc štvorcových kilometrov. Celé Slovensko má len niečo viac ako 49-tisíc.

Väčšia ako Vatikán

Najväčším reštituentským je katolícka cirkev. Ako už HN informovali, nedávno jej na základe rozsudku Najvyššieho súdu pribudla farma pri Šali, o čosi väčšia ako Vatikán. Trnavská arcidiecéza vtedy nepovedala, čo chce s pozemkom v Dlhej nad Váhom, za ktorý mohla zinkasovať aj šesť miliónov eur, urobiť. Najnovšie však tvrdí, že ho nechá pôvodnému nájomcovi, roľníckemu družstvu. „Keďže jedným zo zámerov rímskokatolíckej cirkvi - Trnavskej arcidiecézy - je budovať dobré vzťahy a zodpovedne k nim pristupovať, akceptovala ako nový vlastník predchádzajúceho nájomcu a pokračuje v prechádzajúcom nájomnom vzťahu,“ povedala HN hovorkyňa Trnavskej arcidiecézy Margita Vanovčanová. Ide o jednu z posledných reštitúcií cirkvi, ktorá mohla o vrátenie pozemkov žiadať len do apríla 2006. Trnavská arcidiecéza žiadosť o prevod bývalej farmy s rozlohou 563 232 štvorcových metrov podala mesiac predtým, pozemkový fond však jej nárok neuznal.

Boj o nástupníctvo

Pôvodne totiž vlastníkom farmy nebola priamo cirkev, ale Slovenská univerzitná základina - fond, zriadený ešte za Márie Terézie na podporu prevádzky univerzít, škôl a chudobných študentov. No podľa pozemkového fondu nehnuteľnosť ešte pred pozemkovou reformou z roku 1948 kúpila Československá republika. Cirkev zas tvrdila, že je priamym nástupcom fondu, ktorý bol vraj zriadený z jej peňazí, čo pred niekoľkými týždňami uznan aj Najvyšší súd. (him), HN 28.2.2011

Štát a cirkvi - manželstvo z rozumu

Pri úvahách a polemikách o možnej odluke cirkví a náboženských spoločností od štátu sa debata málokedy posunie k vecnému rozlišovaniu rôznych úrovní argumentácie. Tí, ktorí sa prihovárajú za oddelenie štátu a cirkví, sú spravidla už unavení zo spôsobov, akými najväčšia cirkev na Slovensku presadzuje svoju agendu vo verejnom živote.

Cirkvi a štátny rozpočet

Oddelenie štátu od cirkví v tejto rovine diskusie znamená predovšetkým zrušenie financovania cirkví a náboženských spoločností zo štátneho rozpočtu. To sa týka štátneho príspevku na platy duchovných, na chod tzv. cirkevných ústredí a na cirkevné školstvo. Pri financovaní cirkví však neraz ostáva pred verejnosťou skrytý komplexnejší pohľad na reálne finančné potreby cirkví a náboženských spoločností. Okrem plátov duchovných a príspevkov na chod administratívnych centier jednotlivých cirkví musia cirkvi zo svojho rozpočtu pokrývať aj výdavky, ktoré súvisia s prevádzkou kostolov, modlitební či pastoračných centier. Tieto prostriedky cirkvi a náboženské spoločnosti získavajú od svojich členov prostredníctvom pravidelných či mimoriadnych zbierok, milodarov, cez sponzorské dary alebo aj vlastnými hospodárskymi aktivitami (prenájom nehnuteľností, využívanie poľnohospodárskej pôdy či lesov, podnikanie subjektov, ktoré boli založené cirkevnými ústrediami). Finančne pokrývajú aj svoju misijnú či charitatívnu činnosť, publikačné aktivity vydavateľstiev a iných médií, ku ktorým patria napríklad aj vlastné rádio či vlastná televízia.

Odluka a ponovembrové váhanie

Spletitosť celej otázky a problematiky oddelenia štátu a cirkví podčiarkuje aj nejednoznačnosť, s akou sa za posledných 20 rokov stavajú k tejto téme aj samotní predstavitelia cirkví. Téma odluky cirkví od štátu, ktorá sa objavovala v prvých novembrových výzvach pri spoločenských zmenách v roku 1989, sa nedostala ani raz do programu žiadnej z vlád, ktoré na Slovensku odvtedy vznikli. Nebolo to len preto, že by na to nemali politické strany odvahy. Určite je za tým potrebné vidieť aj lobing jednotlivých cirkví. Ústavou deklarovaný sekulárny charakter štátu je v občianskej spoločnosti vystavova-

ný oprávneným otázkam o vplyve jednotlivých cirkví na spoločenské dianie, školský a vzdelávací systém či postoje cirkví a náboženských spoločností k témam etického charakteru. V tejto súvislosti rezonujú v spoločnosti predovšetkým témy, ako je výhrada vo svedomí, otázka legislatívneho ošetrovania lekárske neindikovaných interrupcií, bioetických tém a téma medzinárodnej zmluvy Slovenskej republiky so Svätou stolicou, ktorá je subjektom medzinárodného práva a jej prostredníctvom katolícka cirkev diplomaticky vstupuje do riešenia vzťahov štátov a miestnej rímskokatolíckej cirkvi.

Keďže iné cirkvi podobnú možnosť nemajú, vzbudzuje to pri zvláštnom charaktere štátu Vatikánu v medzinárodnom právnom poriadku rôzne reakcie. Odluka cirkví od štátu sa po novembrových zmenách nejavila ani cirkevným ústrediam ako najlepšie riešenie. K postupnej autonómii a nezávislosti od štátnych príspevkov sa majú cirkvi postupne dopracovať. Odstrihnutie štátnej finančnej podpory by znamenalo pre cirkvi a náboženské spoločnosti stratu stabilného zdroja na pokrývanie časti nemalých výdavkov v čase, keď príjmová stránka rozpočtu neponúkala dôvod na spokojnosť.

Hospodárenie cirkvi a jeho transparentnosť

Mýty o údajnom bohatstve cirkvi sa spájajú s románovými predstavami života zhýralej hierarchie z najdekadentnejšieho obdobia cirkevných či svetových dejín. Pravda je kdesi uprostred. Cirkevné organizácie riadia ľudia, ktorí to robia dobre aj menej dobre. Rezervy v hospodárení cirkví a náboženských spoločností spočívajú v organizácii a fungovaní cirkví ako takých. Významným posunom by bolo transparentnejšie hospodárenie a možnosť nahliadnuť do jeho procesov aspoň tam, kde štát na potreby cirkví a náboženských spoločností priamo prispieva. Cirkvi a náboženské spoločnosti neraz ústami svojich hovorcov konštatovali, že nie sú od štátu a jeho financií závislé. Niektoré sa tohto príspevku aj vzdali. Transparentnejšie a adresnejšie riešenie financovania by náboženským spoločnostiam a cirkvám skôr pomohlo. V prospech tohto modelu hovorí aj to, že cirkvi a náboženské spoločnosti už dnes významnú časť svojho rozpočtu pokrývajú zo zdrojov,

ktoré nepochádzajú zo štátneho rozpočtu. Na druhej strane suma, ktorou štát prispieva na cirkvi, nie je v porovnaní s inými rozpočtovými kapitolami štátneho rozpočtu prehnaná.

Diskusia o skutočných hodnotách

V polemickú diskusiu o eventuálnej odluke cirkví a štátu či o iných s cirkvami a ich riadiacimi pracovníkmi spojených témach na dnešnom Slovensku nejde o hodnotový spor ani o to, že by odlukou niekto mohol výrazne utrpieť. Ak ho niekto takto predstavuje, nehovorí celú pravdu. Je to praktický a pre istú časť slovenskej spoločnosti principiálny problém, ktorého vyriešenie môže vrátiť do hry skutočné debaty o hodnotách, o ktoré sa cirkvi a náboženské spoločnosti niekedy snažia. Do akej miery nesie v dnešnom svete zodpovednosť za stav svojej cirkvi i jej radový člen, je stále predmetom hlbokého mlčania. Často vzniká dojem, že členovia cirkví nevnímajú, do akej miery sú sami spoluzodpovední za terajší stav vzťahu štátu a cirkví. Aj keď možno tušiť, že od spokojnosti je to ďaleko, reálny tlak na zmenu tohto stavu zo strany radových veriacich smerom k cirkevným centráram neexistuje. Žiadna z demokratických politických strán v dnešnom parlamente sa o odluku cirkví od štátu neusiluje. Dá sa preto predpokladať, že ak s iniciatívou na odluku štátu od cirkví či s nejakým novým modelom financovania cirkví a náboženských spoločností štátom neprídu samotné cirkevné ústredia, k zásadným zmenám v tomto smere nedôjde.

S cirkvami len zadobre

Odlukou cirkví a náboženských spoločností od štátu sa ideový zápas ku kresťanstvu sa hlásiacej časti obyvateľstva so zvyškom spoločnosti neskončí a nezmení sa tým ani spoločensky želateľná póza, ku ktorej stále patrí byť s cirkvami zadobre. Toho by si mali byť všetci zainteresovaní vopred vedomí. Neskončí sa ani lobing cirkví za im blízke riešenia spoločenských otázok. Ak by však cirkvi a náboženské spoločnosti iniciovali vytvorenie nového modelu financovania, prípadne by sa bez štátneho príspevku dokázali zaobísť úplne, určite by na tom získali. Sloboda hovoriť a konať bez strachu z toho, že štátna moc ich za to potrestá, azda za to stojí.

Pravda 26.2.2011

Miroslav Kocúr, teológ, publicista

Sexuálna výchova na školách - zjednotiť či nie?

Katolíckej cirkvi sa nepáči technický prístup k veci, liberáli odmietajú, že navádza na nezodpovedný sex

Oslovení pedagógovia z rôznych regiónov potvrdzujú, že sexuálna výchova na základných školách je iná pri liberálnom učiteľovi vo veľkom meste, iná na dedine s religiózne založeným obyvateľstvom, pričom sú aj školy, kde sa jej vyhýbajú, či také, kde žiakov strašia nezmyslami. Minister školstva Eugen Jurzyca prostredníctvom hovorkyne Miriam Žiakovej odkázal, že nepovažuje za potrebné túto tému opäť otvárať. „Sexuálna výchova je dnes zapracovaná do štátneho vzdelávacieho programu v rámci predmetov ako prvouka, biológia, etika, a najmä do inovovaných učebných osnov výchovy k manželstvu a rodičovstvu.“ Podľa Olgy Pietruchovej, šéfky Spoločnosti pre plánované rodičovstvo (SPR), sa však inovované osnovy „v podstate ničím nelíšia od starých, je to len alibi“. Kritikom navyše chýba systém, ktorý by garantoval, že každý žiak odíde zo základnej školy s balíkom vedomostí, ktorý možno označiť ako minimum sexuálnej gramotnosti.

Pánom je učiteľ

Pietruchová tvrdí, že adekvátne informácie žiakom poskytuje sotva štvrtina škôl a všetko záleží od ľubovôle učiteľov. Na otázku, aké je teda minimum, ktoré sa dostáva všetkým žiakom, odpovedala, že sa nedá definovať, keďže každý učiteľ k téme pristupuje inak, pričom niektorí ju úplne ignorujú. „Je to chyba, lebo integrály z nikoho zodpovedného partnera alebo partnerku nespravia. Je naivné myslieť si, že ak škola neposkytne informácie, k dieťaťu sa nedostanú. Nájde si ich v skreslenej forme cez internet, čo ťažko považovať za najlepší spôsob oboznamovania sa s vlastnou sexualitou.“ Že každá škola je iná, potvrdzuje aj učiteľ základnej školy s dvanásťročnou praxou Dávid Králik. „Zvyky vo výučbe sexuálnej výchovy sú individuálne podľa toho, kto ju učí. Časť pedagógov sa jej pociťovo venuje, časť ju ignoruje a berie to technicky s tým, že odrapecie základy, týkajúce sa rozmnožovania. Ide o citlivú tému, o ktorú sa inak zaujímajú už tretiaci a štvrtiaci. Najskôr sa veľmi hanbia, ale ak to učiteľ zvládne, vedia to prijať veľmi prirodzene. Vždy je to len o učiteľovi.“

Zrážka s cirkvou

Olgy Pietruchovej prekáža, že pojem „sexuálna výchova“ sa neustále skrýva pod názov výchova k manželstvu a rodičovstvu. „Je to tak už od 90. rokov, akoby sexualita mimo manželstva a rodičovstva ani neexistovala. Načo je dobré takéto zatváranie si očí?“ Metodická príručka sexuálnej výchovy na druhom stupni základných škôl, ktorú SPR vydala v roku 2007, sa dnes síce používa v mnohých školách (príručka aj pracovné listy sú voľne dostupné na internete), so žiadosťou o akreditáciu u vtedajšieho ministra Jána Mikolaja zo SNS však tvrdo narazila. Proti sa totiž postavila Konferencia biskupov Slovenska, vtedy na čele s Františkom Tondrom. Ministrovi poslal otvorený list, a ten ustúpil. Hovorca KBS Jozef Kováčik tvrdí, že pre katolícku cirkev je výchova k zodpovednému manželstvu dôležitá a aktívne sa jej venuje. Ako príklad uvádza program od lektorky Wandy Papisovej *Láska a život*, schválený ministerstvom školstva, respektíve vzdelávacieho programu TeenSTAR. Voči príručke SPR vraj inak než kriticky pristupovať nemohli. „Naša cirkev bráni dôstojnosť človeka od počatia po prirodzenú smrť. Ak základom materiálu nie je rešpekt voči týmto hodnotám, nemôžeme s ním súhlasiť. Nemožno oddeľovať sexuálnu výchovu od výchovy k zodpovednému rodičovstvu, ako ani prežívanie sexuality od jej morálnej hodnoty.“ Podľa Kováčika ide v materiáli „o rodovo vnímanú sexuálnu výchovu vytrhnutú z kontextu, zredukovanú na získanie sexuálnej gramotnosti a prevenciu pred nechráneným sexom, sexuálne prenosnými infekciami, neželaným tehotenstvom, sexuálnym násilím, sexuálnym zneužívaním a tak ďalej.“ Posledná výhrada KBS spočíva v tom, že v príručke absentuje „zmienka o ochrane detí a mladistvých pred predčasným sexuálnym životom, s upozornením na citové zranenia a vážne následky v ďalších vzťahoch, ktoré predčasný sex prináša“. Olga Pietruchová tieto argumenty odmieta. Stredoveký prístup podľa nej ničomu nepomôže, dôvodí pritom skúsenosťami krajín ako Rakúsko, Nemecko a Holandsko, kde sú v sexuálnej výchove oveľa ďalej. „Prečo u nás sexualitu mnohí považujú za čosi negatívne, prečo ju berú ako synonymum

rizikového správania? Takýto prístup je nezmyselný.“ Kováčikovi oponuje, že v príručke sú aj pasáže o zodpovedných vzťahoch a o láske, akurát je celý balík rozšírený aj o ďalšie podstatné veci. „Odmietam, že navádzame ľudí na ľahký a nezodpovedný život, že to orientujeme len technicky. To tvrdia tí, čo príručku nečítali.“ Podľa Pietruchovej mladých navyše netreba na nič navádzať, keďže sexualita je prirodzená vec. „Každý vie, že zodpovedné rozhodnutia robia len informovaní ľudia, tak v čom je problém? To si fakt niekto myslí, že ak budeme žiakom niečo tajiť, sexualita ich obľúkom obide?“

Technicky a nezodpovedne?

V „technickom“ podávaní témy psychológ a religionista Richard Gróf problém nevidí. „Aj keby sexuálna výchova bola viac technická a absentovala v nej téma zodpovednosti, stále to nie je nabádanie k nezodpovednosti. Ak informácie nie sú výrazne pozitívne alebo negatívne sytené, sú len technické, zväčša nevytvárajú žiadny motivačný tlak.“ Gróf navyše tvrdí, že ak učiteľ technicky hovorí o možnostiach antikoncepcie, vôbec to neznamená, že tým oslavuje promiskuitu. „A myslím si, že ani dieťa si tam tento význam automaticky nedosadí.“ Podľa psychológa má vo formovaní hodnot veľký vplyv rodina, ktorá obvykle tvorí základ toho, čomu neskôr veríme. „To však nedáva učiteľom dôvod, aby v rámci sexuálnej výchovy nehovorili o zodpovednosti a láske. Táto vec je neoddeliteľne spätá so širšou témou sexuálneho zdravia, pričom práve ono by malo byť minimum, čo naše deti v škole dostanú. Optimum by už pre svoje dieťa mali dotvoriť rodičia.“

Čo ich do etiky?

Jeden z argumentov Olgy Pietruchovej znie, že KBS do ich príručky nič nie je. „Tvrdenia, že veriaci rodičia si neprajú takéto vyučovanie, neobstoja, keďže materiály boli určené pre etiku, nie náboženstvo. My máme tiež výhrady voči tomu, čo sa vyučuje na náboženstve, napriek tomu sa do toho nestaráme. Prečo sa teda oni starajú do etiky? Žijeme v sekulárnej spoločnosti.“ Kováčik odmieta, že šlo len o etiku. „Materiál, ktorý sa snažila tá istá loby dostať do vlády pod názvom Národný program ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia, doslova pokračovanie na str. 4

dokončenie zo str. 3

tvrdí, že sexuálna výchova by sa mala poskytovať všetkým deťom bez ohľadu na typ školy a zriaďovateľa. Píše sa tam, že ide o snahu zaviesť do škôl jednotnú sexuálnu výchovu, ktorej hodnotou je takzvané reprodukčné zdravie, nezávisle od akejkoľvek ideológie a náboženstva.“ Podľa hovorca KBS sa tiež na inom mieste uvádza, že takzvané „minimum sexuálnej gramotnosti“ sa má implementovať do všetkých ZŠ, pričom pri presadzovaní práva na informácie a sexuálnych práv je zamietnuté právo rodičov na výber sexuálnej výchovy. „Ak by sme to pripustili, šlo by o diktát skupiny s úzkym a presne špecifikovaným záujmom.“ „Žiadna úzka skupina,“ namietla Pietruchová. „Na úrovni WHO a UNESCO sú spracované štandardy pre sexuálnu výchovu, z ktorých by sa malo vychádzať aj na Slovensku. Musí to byť vec kompromisu medzi náboženským presvedčením rodičov a právom dieťaťa na informácie.“ Kováčik odmieta aj kritiku, že v rámci náboženstva o zodpovednom manželstve a rodičovstve kážu tí, čo s tým nemajú žiadne praktické skúsenosti, teda výlučne kňazi a rehoľné sestry v celibáte. „Medzi vyučujúcimi je množstvo laikov žijúcich v rodinách. Materiál, ktorý používajú, je verejne prístupný a založený na princípoch, ktoré cirkev verejne vyznáva.“

Viac problémov ako osohu

Učiteľ Dávid Králik zjednotenie sexuálnej výchovy pre všetky školy ako správnu cestu nevidí. „Som skôr proti. Predstavme si, že to bude povinné. Len ťažko sa nájde kompromis, vyhovujúci všetkým, a tak môže vzniknúť situácia, že to pôjde proti náboženskému presvedčeniu niektorých rodičov. Tlačenie na pílu by mohlo znamenať viac problémov ako osohu.“ Králik dodáva, že by síce bolo najlepšie, ak by všetky deti dostávali adekvátne informácie, „ak však raz niekto nechce preberať interrupcie, antikoncepciu alebo postoje k sexuálnym menšinám, nútiť ho nemožno.“ Súhlasí s ním aj psychológ Gróf, ktorý tvrdí, že jednotné optimum pre všetkých v sexuálnej výchove „je nemožné pre hodnotovú rôznorodosť žiakov a ich rodičov. Verím však, že určité spoločné minimum by malo dostať každé dieťa, aby sa mohlo vyhnúť rizikám, ktoré sexuálny život môže priniesť.“ Deti by tak podľa neho mali mať minimálne povedomie o sexuálne prenosných chorobách a spôsoboch, ako riziko nákazy zmenšiť, o reprodukčnej funkcii a o možnostiach prevencie otehotnenia. „V tom by mal byť prirodzene obsiahnutý aj faktor zodpovedného výberu partnera alebo možnosti odložiť sexuálny život na čas, keď je mladý človek schopný niesť riziko možného otehotnenia.“

Karol Sudor, SME, 26.2.2011

Ak je to Božia vôľa...

Spišský diecézny biskup František Tondra túži po blahorečení svojho predchodcu Jána Vojtaššáka. „Pevne veríme, že jeho duša je už v nebi. Túžime však, aby to oficiálne potvrdila aj matka Cirkve jeho blahorečením. Proces blahorečenia nezaspal. Kontaktujeme Kongregáciu pre kauzy svätých, jeho spis nie je v archíve. Má však aj svojich odporcov, preto je to zdĺhavé,“ napísal v pastierskom liste, ktorý sa túto nedeľu čítal pri omšiach vo všetkých kostoloch Spišskej diecézy. List Tondra napísal na 90. výročie uvedenia Vojtaššáka do úradu spišského biskupa. „Ak je to Božia vôľa, iste sa to podarí. Treba však ešte viac zintenzívniť modlitby a dobré skutky na tento úmysel, aby ho Cirkev vyzdvihla na oltár.“

Šport 28.2.2011

Nemecká katolícka cirkev plánuje odškodniť obeť sexuálneho zneužívania kňazmi sumou 5000 eur

Nemecká katolícka cirkev plánuje odškodniť obeť sexuálneho zneužívania kňazmi sumou 5000 eur. Pri osobách, ktoré utrpeli psychickú ujmu, je túto sumu pripravená aj zvýšiť a hradiť aj prípadné náklady na terapiu.

Rádio Slovensko, 2.3.2011

Farára preložili

Kňaz z Jelenca, s ktorým boli veriaci nespokojní bol preradený na iné miesto. O problémoch medzi farárom a ľuďmi z dediny sme vám hovorili ešte koncom roka. Niektorí vtedy tvrdili, že svojim ovečkám nadáva, ľudia mu smrdia a v kostole zaviedol svoju reformu. Týmto správaním však rozdelil obec na dva tábory.“

Redaktorka: „Niektorým veriacim sa nepáčilo, že kňaz mal údajne útočiť pred oltárom na starých ľudí a občas mimo kostola nešetril vulgarizmami.“

Anketa: „Nadával na starých ľudí, že smrdia, starí ľudia v kostole, že prečo sa neumývajú.“

Anketa: „Do takého ku... Jelenca sa už nevráti.“

Anketa: „Nadáva, kristuje, bohuje takto do telefónu ľuďom? Tak čo to je za farára?“

Redaktorka: „Celý spor vyvrcholil v decembri. Farár vraj v kostole premiestnil nezmyselné lavice a oltár mal otočiť krížom. Tí, ktorým to prekážalo sa veci rozhodli dať na pôvodné miesto. Kňaz na nich zavolať policajtov.“

Anketa: „Kostol teraz ako divadlo. Oltár je otočený, čo nemá ani v jednom katolíckom kostole to neni.“

Redaktorka: „Ľudia sa obrátili na biskupa. Nespokojní veriaci spísali petíciu za kňazovo odvolanie. Druhá polovica sa zase postavila na farárovu stranu a tvrdili, že sú s ním nad mieru spokojní.“

Mons. Viliam Judák, nitriansky diecézny biskup: „Snažíme sa túto situáciu pokojne riešiť, pretože naštrbila aj život náboženský tejto farnosti a samozrejme aj medziľudské vzťahy.“

Redaktorka: „Konečné rozhodnutie v tomto spore padlo minulý týždeň. Farár bol preradený na iné miesto ako výpomocný duchovný.“

Anketa: „Veľmi sme šťastní, teda že už tu neni.“

Redaktorka: „Obec je teraz dočasne bez kňaza.“

Telefonuje Miroslav Lyko, hovorca biskupského úradu: „Situácia ešte nie je natrvalo vyriešená. V súčasnosti je to vyriešené zastupovaním.“

Diana Pavlisová, redaktorka TV JOJ: „Ľudia, ktorí boli nespokojní s kňazom tvrdia, že v dedine konečne nastal pokoj a duchovný život funguje tak ako má.“

Anketa: „Teraz už kľud v kostole máme tak ako sme si to predstavovali.“

TV JOJ, Diana Pavlisová, 26.2.2011

Židia za Ježišovu smrť nemôžu, tvrdí Benedikt XVI.

Vatikán - Nová kniha hlavy katolíckej cirkvi Benedikta XVI. mnohých ľudí prekvapila. Pápež sa v nej totiž venoval najkontroverznejšej záležitosti kresťanstva, Ježišovej smrti. Doteraz existovali dva tábory. Jeden Židov z Ježišovej smrti obviňoval a druhý nie. Benedikt XVI. sa rozhodol pridať k druhému táboru a podľa neho za Ježišovu smrť nenesie zodpovednosť židovský ľud. Vo zverejnených častiach pápežovej najnovšej knihy s názvom Ježiš z Nazaretu pápež pomocou biblických a teologických analýz vysvetľuje, že neexistujú nijaké dôkazy na tvrdenie, že Židia ako celok boli zodpovední za smrť Ježiša Krista. Opačné vysvetlenie mnohí po celé stáročia využívali na ospravedlnenie prenasledovania Židov. Posledným prípadom sú najmä niektorí predstavitelia nemeckých nacistov počas druhej svetovej vojny. Novinky z Vatikánu privítali predovšetkým židovskí učitelia. Podľa nich sú argumenty predložené pápežom narodeným v Nemecku, ktoré malo svoj podiel na brutálnom správaní k Židom v minulosti, veľmi významné a pomôžu v boji proti antisemitizmu. (tasr), HN 03/03/2011

Povolili islamskú stranu

V Tunisku povolili islamskú stranu, ktorá bola viac ako 20 rokov zakázaná a bývalý režim zosadeného prezidenta Zajna al-Ábidína bin Alího ju označoval za teroristickú organizáciu. Strana Obroda síce požaduje väčší vplyv islamu na politiku štátu, no zatiaľ nepredstavila žiadne iniciatívy, ktoré by mohli zaväzovať obmedzovaním ľudských práv v mene náboženstva. V Tunisku majú na rozdiel od viacerých iných severoafrických či blízkovýchodných krajín ženy pomerne rozsiahle práva a povolené sú napríklad aj potraty, čo by bolo v iných krajinách s islamským vierovyznaním nemysliteľné. Podľa tuniských médií sa tento stav nechystá zmeniť ani islamská Obroda. Hovorca strany Abdalláh Zuarí označil zrušenie zákazu Obrody za „krok smerom k tuniskej revolúcii“. (sita)

Plus jeden deň 3.3.2011

Modloslužobníctvo

Abrahámov otec, remeselník Terach vyrábala v starobylom meste Ur hlinených bôžikov. Syn s vedomím stvorenia človeka z hlíny Hospodinom, ktorý jediný mohol vdýchnuť hline život, presvedčal otca, aby nezarabala na modloslužobníctve. Otec sa, dosť pochopiteľne, nedal presvedčiť. Jedného dňa Abrahám porozbíjal dennú produkciu, najväčšiu sošku nie a dal jej do ruky kladivo. Napálenému otcovi povedal, že ten najsilnejší pobil ostatných. „Nemožné, je to len kus mŕtvej hlíny,“ skríkol Terach. „Vidíš“, povedal Abrahám, „tiež zbožňuješ mŕtvu hlinu.“ Abraháma považujú za otca monoteistických náboženstiev, áno, kto náhodou nevie, aj islamu. Pravoverní aj dnes odmietajú uctievať mŕtvu hmotu a jej zbožňovanie pokladajú za smrteľný hriech modloslužobníctva. Na druhej strane nie náhodou osvietení vládari a vlády nariaďovali vo verejnom priestore budovať radšej alegorické pomníky s prípadnými inotajmi, aby veľká investícia mala väčšiu šancu v ďalších generáciách nevysť navniroč. Nie kvôli hriechu, ale kvôli možným prevratom v spoločnosti. náš slovenský kút sveta potrebuje najalegorickejšie pomníky z najalegorickejších. V tejto malej krajine všetci všetko o sebe vieme do desiateho kolena. Čo nevieme, sa dozvieme od známych známych alebo z písáčiek grafomanských neznámych. Okrem toho nič nás tak nepoteší ako cudzie nešťastie, takže ak zlé nevieme, domyslíme si. Lenže ono nevedieť zlé o mnohých

tunajších bôžikoch by bolo zázrakom. Tak to na svete býva, spravodliví majú pomníky v srdciach ľudí. Odvolávať sa na Abraháma a postaviť sa za nestavame modiel by sa však zrejme neodvážil ani najodvážnejší arcibiskup, ani slovenský rabin alebo nejaký ilegálny slovenský imám, aby nevyšli na posmech. A tak vyrábame modly a bôžikov, dokonca uťaté hlavy z hlíny a železa vešiame kade-tade a keďže sú to idoly, modly, bôžikovia, tak sa k nim aj správame - buď ich zbožňujeme, zdobíme kvetmi a mašľami, pospevujeme a recitujeme si pod nimi, niekedy aj tancujeme alebo ich oplývame, natierame kadečím, obhadzujeme, vykrikujeme dokonca aj zhadzujeme. Čarom nechceného príspevku k uctievaniu bôžikov bola debata práve na dvojstránke týchto novín. Vľavo sa literát sťažoval, že svet za hranicami nášho kútika o nás nechce vedieť a že je to nehorázne, lebo my máme takých, o ktorých by sa im zišlo vedieť. Na pravej strane sa rozčuľovali občania, že výtvarníka, (ktorý je známy práve za onými hranicami), oni nepoznajú a keďže oni o ňom ani nepočuli, ako si mohol dovoliť zneuctiť básnického bôžika. V strede novín realizoval modloslužbu teológ. Spor „Michal Havran vs Peter Kalmus vo veci normalizačného literáta Novomeského“ potvrdzuje Abrahámove slová otcovi o zbožňovaní nielen mŕtvej hmoty. Hriechy totiž, a to sme si už zažili veľakrát, prináša modloslužobníctvo akékoľvek.

Zuzana Szatmáry, Pravda 26.2.2011

Po neúspešnom zákaze interrupcií minister zdravotníctva Ivan Uhliarík sa pokúša zákonom zakázať aj preplatenie antikoncepcie z verejných zdrojov

Po neúspešnom zákaze interrupcií sa minister zdravotníctva Ivan Uhliarík pokúša zákonom zakázať aj preplatenie antikoncepcie z verejných zdrojov. Štát ju zatiaľ preplácal aspoň v prípade, keď ju lekár predpísal zo zdravotných dôvodov. Aktivistky za práva žien naopak žiadajú preplácať všetku antikoncepciu. Povinnosť zabezpečiť prístup žien k finančne dostupným antikoncepcijným prostriedkom nevyplýva len z ľudskoprávných štandardov, ale aj z požiadaviek na dôveryhodné

verejnú politiku v oblasti zdravia, vraví Adriana Lamačková, právna poradkyňa pre Európu z Centra pre reprodukčné práva v New Yorku. Svetová zdravotnícka organizácia zahrnula antikoncepcné prostriedky do zoznamu základných liečiv a liekov, ktoré by mal štát finančne sprístupniť pre všetky osoby. 18 z 27 členských štátov Európskej únie zahŕňa antikoncepcné prostriedky do balíka verejného zdravotného poistenia, upozorňuje Lamačková. Rádio Beta, 28.2.2011

Amputácia od spoločnosti

Dva týždne pred tragickým výročím vzniku klérofašistického slovenského štátu sme sa prepracovali k ikstej „verejnej diskusii“ o odluke cirkvi od štátu. Samozrejme, že ani tentoraz z nej nič nebude, pretože vládni liberáli zúžili otázku odluky na problém financovania. Všetci vieme, že súčasný stav ponúka veľkým cirkvám viac výhod ako nevýhod. Občas ich predstavitelia síce zatúžia po nejakej forme odluky alebo, presnejšie, po „spoločenskej debata“ na túto tému, no potom si spočítajú príjmy zo štátneho rozpočtu, vydedia ich pocitom neodškodnenej obeť komunizmu a všetky túžby po dospelosti zmiznú ako hriechy po výdatných odpustkoch. Príklady mnohých európskych krajina USA ukazujú, že neexistuje nijaký aritmetický vzťah medzi vplyvom cirkvi na spoločnosť a ich financovaním. Napríklad, rozličné modely samofinancovania, cirkevných daní, podnikania, vedú skôr k nárastu ich vplyvu. Napríklad cez investičné fondy a akcie ovládané duchovnými korporáciami. Vďaka tomu mohla nedávno anglikánska cirkev pohroziť spoločnosti Caterpillar, že ak svoje bagre použije pri výstavbe nových židovských kolónií na palestínskom území, arcibiskup z Canterbury predá po nešporoch na e-bay všetky jej akcie, čo povedie k dramatickej dekapitalizácii a možnému zničeniu. Rovnako, aj keď neúspešne, sa anglikáni vyhrážali luxusnej módnou značkou Burberry, ktorá chcela zatvorit' svoju fabriku vo Walese a preniesť výrobu do Číny. Nemusíme hovorit' o podieloch reformovaných cirkvi vo švajčiarskom finančnom sektore, luteránov v nemeckých a vo švédskych automobilkách, francúzskych katolíkov v gastronomickej turistike, aby bolo jasné, že cirkvi si osvojili neoliberalizmus ako cestu k obohateniu sa skôr, ako im štáty ponúkli možnosti samofinancovania. Vyhrážať sa preto cirkvám tým, že im zavedieme model, po ktorom skryto túžia, je rovnako naivné, ako očakávať, že jedného dňa arcibiskup Zvolenský pohrozí exkomunikáciou každému, kto pôjde 14. marca hajlovať na Tisov hrob. Odluka cirkvi od štátu preto môže, ale nemusí obsahovať úvahy o financovaní. Oveľa závažnejší je vplyv cirkvi na demokraciu. V 2006 Robert Fico obhajoval svoje spojenectvo so SNS pred európskymi socialistami slovami o tom, že sociálny program jeho vlády

odobrili aj cirkvi. V radoch liberálnych Židov, notorických antiklerikálov a slobodných murárov vyvolal záchvaty smiechu. Je to iba jeden z príkladov toho, ako si cirkevní hodnostári skrotili slovenských politikov, ktorí sa im tisnú k sutanám vo viere, že privatizácia teplární nevedie do pekla. Podobnú situáciu máme v školstve a zdravotníctve, kde dochádza k spochybňovaniu interpretácie dejín, prírodnej histórie, sexuality a lekárskeho postupov. Tento stav s financovaním cirkvi nesúvisí. Ide o zúfalu snahu udržať si v spoločnosti vplyv v situácii, keď cirkvi nepredstavujú alternatívu. Cirkvi sa dnes snažia moder-

ne konkurovať gýčom, manierizmus vydávajú za tradíciu a kritické myslenie si mýlia s pokušením. Vo veriacich dokážu, vďaka byrokratizovanej predstave o spásе, zničiť túžbu po transcendentii a vedomie večnosti. Takéto úlohy si môžu v spoločnosti plniť bez ohľadu na to, či dostanú peniaze z ministerstva alebo z predaja zbraní. Od spoločnosti, ktorá je vydeseným svedkom nového sveta, sa slovenské cirkvi amputovali samy, na ilegálnej klinike dejín. Ak im to chce niekto podpísať, tak by mal vedieť, že takéto zmluvy sa v rozprávkach podpisovali krvavými krížikmi.

Michal Havran, Pravda 28.2.2011

Cirkevná honba za svetskou mocou

Predseda KDH Ján Figel', skúsený (otrľý?) europolitik, strategicky načuchnutý ľudskoprávnou atmosférou Európskej únie, mi zas raz, ako tak už kresťanskodemokratickí bližní naši zvyknú, nahral na smeč. Uvažuje totiž opäť o ústavnom zákone na ochranu rodiny. Čo v politicky nekorektnom old-speaku znamená ústavné ukotvenie katolíckych predstáv o rodine - ideálne so ženami pri plienkach a s teplými za hranicami (alebo na hranici; to závisí od intenzity kresťanskej lásky každého jednotlivca, či už v hnedej kravate, alebo s vyholenou hlavou).

Nuda

Začína to byť už otravné, ale verím, že aj pána Figel'a už nudia ustavičné reči o akejsi zbytočnej a prebujnenej rovnoprávnosti, o ktorej na Slovensku snívajú kdejaké amorálne živly (takto si predstavujem rétoriku v kuloároch KDH, zvlášť keď je stále čo zametať pred vlastnými prahmi a bytmi). Podľa pána Figel'a je rodina ako inštitúcia vo vážnom ohrození. Tento motív sa tiež už dosť opakuje, ale pristávam sa pri ňom, keďže s pánom predsedom súhlasím. Násilie (ak budeme hovoriť len o jednom probléme), také bežné v našich rodinách, až nám ani nenapadne ho považovať za zločin, privádza rodiny k rozvratu a deti o „pohodu“ domova. Iste sa budeme s pánom Figel'om líšiť v názore na to, kto za to môže. Ja tvrdím, že napríklad takí neheterosexuálni ľudia to nie sú - a ani inak „jeho“ tradičnú rodinu neohrozujú. Páni a dámy z KDH si však určite myslia opak, keďže ústav-

ný zákon z ich dielne by nepochybne pamätal na zdôraznenie, že manželstvo je výhradne vecou chlapa a ženy (možno by ústava mohla spresniť aj počet povinných pôrodov). Predĺžená ruka katolíckej cirkvi v podobe politických účastníkov mocenského zájazdu okolo svetských záležitostí si dovoľuje dvíhať prst vo veciach, ktorým už len z dôvodu celibátnej vykorenenosti od rodiny a jej realii nerozumie. Zato by však rada určovala, kto je kto, kto čo môže a hlavne kto čo nesmie.

Monety a moc

Nepochybne veriaci po celom svete a pod štítni mnohých náboženstiev konajú dobro. Nepochybne páchajú aj zlo - zrkadlo histórie vie byť nekompromisné. Dobro a zlo však konajú rovnako aj ľudia bez potreby cirkevnej strechy či dokonca bez potreby viery v niečo nadpozemské. Z tohto pohľadu na pletky cirkvi (respektíve ich verchušiek) so svetskou mocou by som skôr hovorila o cirkvách monetárnych a mocenských ako katolíckych, islamských či iných. A týka sa to aj tých tuzemských, ktoré automaticky poberajú významnú časť financií na svoje (nezriedka kacírské) pôsobenie priamo zo štátneho rozpočtu, priamo od daňových poplatníkov a poplatníčok. Ergo aj odo mňa. Od človeka, ktorého zámerné obmedzovanie občianskych práv majú v popise práce. Ďakujem, nesúhlasím. Žiadam svetskú moc na Slovensku o ústavnú ochranu života, práv a peňazi všetkých občanov a občianok, nielen tých, ktorí držia v rukách moc.

Hana Fábry, Pravda, 26.2.2011

Múzeum knižnej kultúry v Trnave

Nedáľeko mestských hradieb, v blízkosti Dómu svätého Mikuláša sa nachádza Múzeum knižnej kultúry. To nedávno sprístupnilo verejnosti výstavu s názvom Historické mapy a atlasy. Návštevník si môže byť istý, že nič podobne vzácne nikde inde neuvidí.“

Redaktorka: „A veru neuvidí. Budova, v ktorej sú tieto vzácnosti vystavené, je bývalý Oláhov seminár.“

Dagmar Mišíková, lektorka Západosl. múzea: „Totižto túto budovu v 16tom storočí ich dali postaviť na podnet arcibiskupa Mikuláša Oláha, ktorý prišiel do Trnavy, pristáhol sa kvôli ataku tureckému, ktorý teda bol v Ostrihome z dôvodu teda aby sídlil v Trnave. Trnava sa tým pádom stala sídlom arcibiskupa, teda dôležitým centrom Rakúsko - Uhorska.“

, redaktorka Regionálneho denníka: „Neskôr tu bývali kňazi a v roku 1954 sa stala satelitnou budovou západoslovenského múzea v Trnave. Knižnú históriu dokumentujú aj tieto staré tlačiarenské stroje. Hlavným dôvodom, prečo sme múzeum navštívili, sú tieto starodávne mapy a atlasy.“

Milan Ševčík, kustód historickej knižnice: „Geograficky nemáme žiadne ohraničenie, čiže dajú sa tu nájsť veci z celého sveta a chronologicky sme predmety ohraničili polovicou 18teho storočia až začiatkom 20teho storočia.“

Tatiana Kmecová, redaktorka Regionálneho denníka: „Možno že niekedy tie mapy neboli až také presné. Je to pravda alebo sú tie mapy aj historické veľmi vzácne tým, že naozaj presne zakresľovali to, čo kedysi existovalo?“

Milan Ševčík, kustód historickej knižnice: „Určite tie súčasné mapy sú presnejšie ale to je práve zaujímavé na tých starých mapách, ako vlastne akým spôsobom vnímali a zaznačovali rôzne územia alebo do akého detailu zachádzali autori tých jednotlivých máp alebo atlasov.“

Tatiana Kmecová, redaktorka Regionálneho denníka: „Medzi najstaršie poklady múzea patria tieto veduty, čiže mapy zachytávajúce pohľad na mesto často z nadhľadu.

Sú také presné, že pripomínajú dokonalé fotografie. A to pochádzajú z prvej polovice 17teho storočia.“

Milan Ševčík, kustód historickej knižnice: „Už v tomto období vznikali veľmi kvalitné, dá sa povedať dokonalé rytiny, ktoré zobrazovali skutočnosť vtedajšiu, pretože v predchádzajúcom období vznikali veduty, ktoré sa nezakladali na skutočnosti. Bolo to dosť často podľa fantázie autora.“

Tatiana Kmecová, redaktorka Regionálneho denníka: „Na svoju dobu dokonalou môžeme nazvať aj túto mapu Prahy a okolia z prvej polovice 19teho storočia.“

Milan Ševčík, kustód historickej knižnice: „Sú tam zaznačené aj jednotlivé Pražské štvrte aj rôzne hrady a zámky, ktoré sa v blízkosti Prahy nachádzali, pohoria, jednotlivé rieky.“

Tatiana Kmecová, redaktorka Regionálneho denníka: „Staré mapy vďaka technike, ktorou boli robené, majú aj doslova umeleckú hodnotu.“

Milan Ševčík, kustód historickej knižnice: „Ide o grafiku, takže vlastne takisto ako pri iných grafických dielach aj pri mapách najprv vznikali drevorezové mapy, neskôr medorytina, oceloryty.“

Tatiana Kmecová, redaktorka Regionálneho denníka: „A toto už je absolútny unikát. Mapa sveta vytvorená drevorezom, pochádzajúca z Českej biblie z polovice 16teho storočia.“

Milan Ševčík, kustód historickej knižnice: „Zaujímavá je tým, že vznikla v Čechách a v tom čase sme už na území strednej Európy vedeli o Amerike, ale autor tejto mapy ešte nevedel, ako Ameriku zobrazit', pretože je známe, že mapy novoobjavených území boli utajované.“

Tatiana Kmecová, redaktorka Regionálneho denníka: „Výstava, ktorá potrvá do konca augusta je zaujímavá nielen napríklad pre žiakov či študentov ale aj pre odborníkov, historikov či geografov.“

Milan Ševčík, kustód historickej knižnice: „Okrem takýchto príležitostí nikde inde sa nemajú možnosť zoznámiť s takýmito predmetmi, pretože ide o predmety vysokej aj

kultúrnej aj historickej a nakoniec aj finančnej hodnoty.“

Redaktorka: „No a keďže naša kamera je nesmierne zvedavý tvor, nedalo jej, aby vám v rámci odhalovania všetkého zaujímavého v Múzeu knižnej kultúry neponúkla aj ďalší skvost. Na poschodí múzea sme našli nádherné vytrážové plastiky Trnavského rodáka, sochára a medailéra ale aj speváka a herca, ktorý žil a tvoril 40 rokov v Paríži, aby sa po nežnej revolúcii opäť vrátil do rodnej Trnavy, Williama Schiffera.“

Tatiana Kmecová
STV 2, 28.2.2011

Šikmú vežu majú aj v Gemeri

Šikmá veža nemusí lákať turistov len do talianskej Pisy, ale aj do slovenského Gemera. V dedinke Riečka v okrese Rimavská Sobota sa kostolná veža nakláňa čoraz viac. Odklon od osi momentálne dosahuje asi 45 centimetrov. Kostolná veža sa viditeľne odklonila za posledných 50 rokov. Je súčasťou renesančného kostola z konca sedemnásteho storočia, bola však pristavaná neskôr. „Kostol aj s vežou sú postavené na kameňoch a nie na pevnom betónovom základe. Podmývanie pôdy a podložia preto spôsobuje pohyb a odklon kostolnej veže,“ vysvetľuje 79-ročný kurátor reformovanej cirkvi v Riečke Zoltán Bíró. Veža ľudí zatiaľ neohrozuje, kostol funguje normálne. Omše sú tu každé dva týždne. Na veži zvoní síce namiesto pôvodných dvoch zvonov iba jeden, ale je to preto, že o druhý v dedine prišli ešte počas prvej svetovej vojny. Svoju šikmú vežu zatiaľ dedinka s 230 obyvateľmi turisticky nevie predať. Občas sa tam síce zastavia nejakí turisti z Maďarska, no ide skôr o výnimku ako pravidlo. Starosta Riečky Oskar Tóth však verí, že časom sa to zmení. „Všetci veríme, že veža bude čoraz väčšou atrakciou pre turistov, ktorí k nám začnú chodiť pravidelne,“ hovorí starosta, zatiaľ však konkrétny plán na zviditeľnenie nemá.

Števo Rimaj, Pravda 4.3.2011

Sebavedomie platcov a ovečiek

Máme tu nové vydanie diskusie o odluke cirkvi od štátu. Plebs sa bude zabávať polemikami, nakoniec rozhodnú (respektíve nerozhodnú) expertné skupiny a politická vôľa. A práve tu je téma odluky cirkvi od štátu špecifická alebo menej priateľsky - absurdná. Rozhodovanie sa týka príslušníkov cirkvi, čo je v slovenskom prípade veľká časť populácie. Do reálneho vyjednávania so štátom sú však zaangažovaní len „topmanažéri“.

Najviac to udiera do očí v prípade väčšinovej katolíckej cirkvi. Obyčajný laik na rozdiel od klerikov (takáto terminológia sa v cirkvi bežne používa) je v nezávideniahodnej situácii. Perspektívne sú v hre jeho peniaze - odvody, asignácie z jeho daní alebo rovno nová daň. Od svojich pastierov je pri iných príležitostiach uisťovaný: „Všetci sme cirkev. Vysvätení i nevysvätení, na plný úväzok v službe duším i vy vo svojich rodinách a svetskom povolání. Cirkev nie sú len biskupi a kňazi, to je spoločenstvo všetkých pokrstených.“ Takto sa zdôvodňuje lojalita k cirkvi, má byť logickým dôsledkom spolupatričnosti. Nie sú vraj záujmy tých hore a dole, existuje len jedno spoločné dobro. V otázke odluky bude tento apel volajúci po identifikácii s cirkvou nefunkčný. Bude sa predsa rozhodovať o živobytí „profesionálov“, nie bežných členov farností. V ostatných ekonomických položkách fungovania cirkvi je odluka už dávno skutočnosťou.

Ľudia sa aj teraz skladajú na vykurovanie, na opravu strechy alebo zakúpenie nového zvona. Postoj ku kňazom je rozporuplný. Od ľudového humoru vysmievať sa celibátym darmožráčom cez ľahostajnosť k tým, čo „nevedia, ako život beží“ až po príjemné bonusy, ktorými sa „laici“ snažia rozmaznávať svojich pastierov (konexie, eurá alebo aspoň dobrý jablkový koláč). Rozprávanie o odluke bude musieť raz prísť k ochote rozpliesť tieto vzťahy. To bude bolieť! Personálna práca cirkvi bude nevyhnutnosťou, nie - ako doteraz čertovským vynálezom, nad ktorým víťazia tajuplné stratégie svätých mužov. Ak má niekto raz prispievať na živobytie arogantnému chlapovi, ktorý v nedeľu kričí po ľuďoch a na každé Vianoce snívá o elegantnejšom aute, dvakrát si svoju ochotu rozmyslí. Tak ako si ju rozmyslí, keď dostane

na svoju kritiku od jeho nadriadeného odpoveď plnú prázdnych formúl o poslušnosti a oddanosti. A rozmyslí si ju aj, keď jeho farár musí popri práci pre farnosť budovať akademickú kariéru a písať habilitačné prednášky v poľštine. Sebavedomie platcov je úplne iné ako spadnuté sebavedomie ovečiek. Priepasť medzi cirkevnými lídrami a „ľuďmi dole“ bude zrejme už pri vyjednávaní. Alebo má niekto v pláne zisťovať postoj cirkvi (všetci sú predsa cirkev) - organizovať výskum

jej mienky, vyhlásiť vnútrocirkevné referendum? Pokiaľ dostane niekto chuť na konsenzus, nevyhne sa aspoň čiastočnému uplatňovaniu demokratických mechanizmov rozhodovania. Dieťa odluky je prospešné ešte pred narodením. V opačnom prípade bude konečné rozhodnutie pôsobiť ako jeden z mnohých „výnosov vrchnosti“, ktoré pokorný slovenský človek vezme na vedomie. A s ťrflánim na nenažraných cirkevníkov ho začne plniť.

Eubomír Jaško, SME, 2.3.2011

Cirkevná daň

A práve výsledky sčítania by mohli mať vplyv na financovanie cirkvi a náboženských spoločností na Slovensku. Ročne štát rozdelí cirkvám 37 miliónov eur a počet veriacich hlásiacich sa k cirkvi je jedným z ukazovateľov príspevkov. Tento týždeň otvorila vládna koalícia otázku financovania cirkvi. Ja sa teraz spájam s ministrom kultúry Danielom Krajcerom, ktorý si počas týždňa pozval predstaviteľov cirkvi a náboženských spoločností a otvoril diskusiu na túto tému:

Z vášho stretnutia s predstaviteľmi cirkvi a náboženských spoločností na Slovensku nie je celkom zrejme aký model financovania preferuje vládna koalícia? Aký model je vôbec reálny, keďže koalíciu tvoria aj strany, ktoré majú slovíčko kresťanské v názve?

Naživo Daniel Krajcer, minister kultúry: „To, čo je podstatné je to, že sa začala z mojej iniciatívy diskusia na tému financovania cirkvi, čo je plne v súlade s programovým vyhlásením vlády. Koniec koncov sme slobodní ľudia v slobodnej krajine a máme možnosť diskutovať slobodne na akúkoľvek tému a snažiť sa spoločne hľadať riešenia. Univerzálny koalíčný model neexistuje, lebo vládna koalícia ešte na túto tému nerokovala. Zhoduje sa však spoločne na potrebe otvorenia tejto témy.“

Ale má vôbec zmysel otvárať v tomto zložení otázku financovania cirkvi?

Naživo Daniel Krajcer, minister kultúry: „Máme čakať na nejakú ďalšiu vládu zloženú z bývalých komunistov? To asi nie. Sme prvá nekomunistická

vláda v modernej histórii Slovenska, je prirodzené, že túto tému otvárame, veď financovanie cirkvi funguje na základe zákona z roku 1949, čo je teda očividne prekonaná záležitosť a na tom sa spolu s nami zhodujú aj predstavitelia cirkvi a náboženských spoločností.“

Vládna SaS sľubovala v predvolebnom programe zrušiť financovanie z rozpočtu, teda odluku cirkvi od štátu. Vy ako jej minister, však vystupujete oveľa opatrnejšie.

Naživo Daniel Krajcer, minister kultúry: „Odluka cirkvi od štátu naďalej ostala v programe SaS. Ja ako minister som zároveň viazaný programovým vyhlásením vlády a zároveň táto téma je omnoho širšia. Jej súčasťou je napríklad čo je z môjho pohľadu veľmi podstatné, ochrana sakrálnych pamiatok, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou nášho spoločného kultúrneho dedičstva. Ja osobne sa budem veľmi zasadzovať za to, aby štát aktívne pristupoval práve k ochrane a prípadnej obnove kultúrneho dedičstva a teda aj sakrálnych pamiatok.“

A kedy je reálne vôbec, že by sme sa nejaké výsledky dozvedeli, že sa to niekam posunulo?

Naživo Daniel Krajcer, minister kultúry: „Keď sa dohodneme, keď sa dohodneme, z mojej iniciatívy vzniká expertná skupina, pretože ja osobne si myslím, že toto je téma pre expertov a nie pre politikov. S cirkvami sme sa dohodli na ďalších stretnutiach, kde už budeme mať k dispozícii aj výsledky rokovaní tejto expertnej skupiny.“

Tak si na ne počkáme, zatiaľ vám veľmi pekne ďakujeme za rozhovor.

Markíza, 27.2.2011